

Izdal in založil: Mestni muzej Idrija
Muzejski list št. 61

Besedilo: mag. Damjana Fortunat Černilogar

Fotografije: Katarina Rutar Ipavec - arhiv Občine Tolmin,
Marko Grego, Damjana Fortunat Černilogar

Oblikovanje: Žiga Okorn in Barbara Sirk, Uvid.si d.o.o.

Tisk: Schwarz Print d.o.o.

Idrija, september 2021

Realizacijo projekta so podprli Občina Idrija, Občina Tolmin in Ministrstvo za kulturo RS.

Organizacija razstave: Mestni muzej Idrija
Prelovčeva 9, 5280 Idrija

www.muzej-idrija-cerkno.si

Koordinatorica: Ivana Leskovec

Priprava razstave: Tolminski muzej
Mestni trg 4, 5220 Tolmin

www.tolminski-muzej.si

Avtorica: mag. Damjana Fortunat Černilogar

Razstava bo na ogled do 10. 10. 2021
vsak dan razen ponedeljka med 10:00 in 17:00 uro.

MESTNI MUZEJ IDRİJA

m

tolminski muzej

V četrtek, **9. 9. 2021, ob 18.00 uri** vas vabimo
v Razstavišče Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkeneg
na odprtje razstave

SPOMINSKA CERKEV

Sv. DUHA
V JAVORCI

“BAZILIKA MIRU”

Znak evropske dediščine je ukrep Evropske unije, ki temelji na predhodni medvladni pobudi iz leta 2006. Namenjen je krepitvi občutka pripadnosti evropskih državljanov, zlasti mladih, Evropski uniji na podlagi skupnih vrednot, elementov evropske zgodovine in kulturne dediščine ter spoštovanju nacionalne in regionalne različnosti in krepitvi medkulturnega dialoga. V ta namen znak poudarja simbolno vrednost in večja prepoznavnost spomeniških območij, ki so imela pomembno vlogo v zgodovini in kulturi Evrope in/ali pri oblikovanju Evropske unije.

V Sloveniji so tri enote kulturne dediščine, ki so nosilke znaka evropske dediščine, in sicer Partizanska bolnica Franja (2015), Spominska cerkev Sv. Duha v Javorci (2017) in Prešernova Zdravljica (2020).

Na razstavi Tolminskega muzeja avtorica predstavi izjemno zgodbo Spominke cerkve Sv. Duha v Javorci, njene graditelje ter arhitekturne in umetnostnozgodovinske posebnosti. Razstava je nastala ob stoti obletnici izgradnje, Tolminski muzej pa je z njo že gostoval v Avstriji, Italiji, na Češkem in Hrvaškem.

Spominsko cerkev so leta 1916 na robu soškega bojišča, v manj kot letu dni in z lastnimi sredstvi, zgradili vojaki 3. gorske brigade XV. avstro-ogrškega korpusa. Zgrajena je po načrtih dunajskega umetnika Remigijsa Geylinga. Vodja gradnje je bil Géza Jablonszky, pomembnejša

rezbarska dela pa je opravil Anton Perathoner. Cerkev so z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom zgradili v spomin na padle vojake. Poseben pečat ji dajejo secesijsko obdelan notranji prostor in 2565 v hrastove plošče vžganih imen, ki pričajo o tragičnih

usodah posameznikov različnih narodnosti in veroizpovedi.

Spominska cerkev Sv. Duha v Javorci je edinstven primer secesijske arhitekture sredi izjemne kulturne krajine. Danes Javorca, nosilka znaka evropske dediščine, ohranja kolektivni spomin o solidarnosti in združevalni moči skupnega umetniškega ustvarjanja in gradnje v času težkih preizkušenj ter predstavlja poziv k miru in spravi.

Z izmenjavo razstav Tolminskega muzeja v Idriji in Mestnega muzeja Idrija v Tolminu povezujemo dva slovenska nosilca znaka evropske dediščine. Spominska cerkev v Javorci in Partizanska bolnica Franja tokrat skupaj prinašata sporočila miru, solidarnosti in človečnosti in nas opominjata, da se moramo zanje neprestano truditi.

